

ad 5. (Akcja charytatywna Episkopatu Katolickiego w Stanach Zjednoczonych):

Na warunkach sugerowanych przez Synowiaka pomocy tej przyjąć nie można. Gdyby zaszła konieczność, sprawę pomocy poruszy się drogą dyplomatyczną z rządem USA, na który Synowiak się ciągle powołuje.

/-/ WINIEWICZ

AMSZ, z. 9, w. 71, t. 876

107

*28 marca, szyfrogram ambasadora w Helsinkach:
stanowisko państw skandynawskich wobec planu Rapackiego*

Ściśle tajne!

Szyfrogram Nr 3794
z HELSINEK, nadany 28.3.58 12.30

OGRODZIŃSKI – BIRECKI

Nasz informator donosi, iż podczas konferencji ministrów spraw zagranicznych w Sztokholmie⁴⁶ stanowisko poszczególnych przedstawicieli w sprawie planu Rapackiego było następujące:

Z inicjatywą omówienia planu Rapackiego wystąpił Unden, który uważał, że propozycje polskie – pomimo że w obecnej formie są jeszcze nie do przyjęcia – mogą stanowić podstawę do rozpoczęcia rozmów. Norwegia poparła wniosek, ale pragnęła otrzymać dodatkowe wyjaśnienia i domagała się, aby nie nawiązywać w komunikacie końcowym do planu Rapackiego, gdyż mogłoby to wywołać zdenerwowanie na Zachodzie i interwencję ze strony Waszyngtonu i Londynu. W końcu przedstawiciele Norwegii zgodzili się z argumentacją Undena, który poparty przez fińskiego ministra wskazał, iż konferencja nie przewiduje żadnych konkretnych działań ze strony państw

---

⁴⁶ Chodzi o konferencję Rady Północnej z udziałem ministrów spraw zagranicznych oraz handlu i gospodarki, która odbyła się w Sztokholmie 18–19 marca; zob. dok. nr 167.

skandynawskich, a wyraża jedynie nastroje krajów europejskich, co może mieć jakiś wpływ na stanowisko USA. Wobec takiego stanowiska krajów skandynawskich Finlandia znalazła się w wygodnym położeniu. Minister Hynninen poparł propozycje i wyraził zadowolenie wobec ich zgodności z „polityką neutralności” i „linią Paasikivi”. Jest to ważne, gdyż w okresie ostatnim ZSRR spogląda nieprzychylnym okiem na zachodzące w Finlandii zjawiska (depesza moja Nr 57).

Na skutek uprzedniej decyzji prezydenta i rządu Finlandia nie uczestniczyła w omówieniu zagadnień „wolnej strefy wymiany”, pomimo iż przemysłowcy i premier Van Fieandt dążyli do tego. Największym przeciwnikiem uczestniczenia był prezydent, który motywując stanowisko swoje brakiem decyzji odpowiednich organów liczył się w rzeczywistości z ewentualnym niezadowoleniem ZSRR.

Wizyta Chruszczowa i Bułganina w Skandynawii była omawiana jedynie na prywatnym spotkaniu, przy czym zainteresowani ministrowie doszli do wniosku, iż sprawa ta może stać się aktualna dopiero po wyjaśnieniu zagadnienia konferencji na najwyższym szczeblu. Unden dał do zrozumienia, że on nie miał nic przeciwko temu, by już teraz zaprosić przywódców radzieckich. Biorąc jednak pod uwagę szwedzką opinię publiczną sprawa ta powinna być odroczone.

Hammarskjoeld w podróży do Moskwy zatrzymał się w Finlandii. W rozmowie z Kekkonenem wyraził pogląd, że do końca roku powinno się odbyć spotkanie na najwyższym szczeblu.

/-/ PIETKIEWICZ

AMSZ, ZD 6/77, w. 58, t. 801